

# Motion till riksdagen

1989/90:Sf73

av Larz Johansson m.fl. (c)

med anledning av prop. 1989/90:147 Höjda  
studiestödsbelopp m.m. som kompensation för vissa  
skatteeffekter

---

I en särskild proposition (1989/90:147) föreslår regeringen vissa förändringar av studiemedelssystemet till följd av skattereformen. Enligt centerns mening måste kraftiga invändningar, inte minst av principiell karaktär, resas mot de framlagda förslagen.

Det stod tidigt klart att studenterna inte hör till skattereformens vinnare. Under studietiden och de första yrkesverksamma åren uppnås sällan sådana inkomster att några nämnvärda skattesänkningar kan bli aktuella. Däremot drabbas studenterna fullt ut av skattereformens kostnadssida – framför allt den breddade momsen. I propositionen beräknas effekterna av denna engångsinflation uppgå till ca sex procent.

Centern har i två partimotioner i anslutning till propositionerna 1989/90:110 om reformerad inkomst- och förmögenhetsbeskattning och 1989/90:111 om reformerad mervärdeskatt presenterat sådana alternativ till uppläggningsen av skattereformen att det behov av kompensatoriska åtgärder i studiestödssystemet som regeringen presenterar i huvudsak ej skulle vara erforderligt. Centerförslaget innebär bl a en betydligt mindre omfattande breddning av momsen. Centern föreslår också en differentierad moms. Därest riksdagen vid beredningen av skattereformen biträder centerförslagen kommer behovet av den omedelbara kompensation som föreslås i propositionen att bortfalla. Riksdagen kan i det läget avslå propositionen.

I ett läge där riksdagen biträder skattereformens huvudsakliga innehåll är det enligt centerns mening oundgängligen nödvändigt att studenterna som grupp kompenseras genom snabba förbättringar av studiefinansieringsmöjligheterna. Den lösning som regeringen föreslår måste emellertid avvisas på principiella grunder. Det kan inte vara rimligt att en grupp i samhället – studenterna – skall kompenseras för andra gruppers inkomstskattesänkningar genom att tvingas till högre skuldsättning som regeringsförslaget erbjuder. I ett läge där studenterna skall kompenseras måste detta ske genom att bidragsdelen i studiemedelssystemet förstärks i motsvarande mån. Redan vid behandlingen av kompensationen för 1990 hävdade vi principen om förstärkning av bidragsdelen.

Vi avvisar också regeringens förslag om skärpta återbetalningsregler såväl för lån som upptagits enligt äldre regler som för de studielån som upptagits enligt de regler som gäller fr.o.m. den 1 januari 1989. I ett remissytttrande över RINK har konsumentombudsmannen visat att de föreslagna återbetal-

ningsreglerna innebär att en kraftig skuldtillväxt sker också under de första återbetalningsåren. SFS har beräknat att skulden kommer att öka för alla som har lägre inkomst än 2,25 gånger skuldbeloppet. Detta innebär sannolikt att åtskilliga aldrig kommer att bli skuldfria. Mot denna bakgrund anser vi att riksdagen bör begära att regeringen framlägger ett nytt förslag som bygger på de ovan angivna principerna om kompensation för skatteomläggningen via bidragsdelen.

Enligt centerns mening skall studiefinansieringssystemet vara så utformat att det främjar rekryteringen till högre studier. Vårt land behöver en stor andel yrkesverksamma med högskoleutbildning om vi skall kunna hävda oss i den internationella konkurrensen. Redan i dag finns det en allvarlig social och geografisk snedrekrytering till högre studier. Risker är överhängande att denna obalans ytterligare förstärks. Oviljan hos de unga att binda sig för en omfattande skuldsättning för studier kommer sannolikt att växa. Redan nu tar exempelvis kostnadsutvecklingen på bostadsmarknaden en snabbt växande del av skuldsättningsbenägenheten i anspråk när det egna boendet skall förverkligas.

I riksdagsmotioner om de studiesociala frågorna har centern föreslagit att ett system med studielön införs. Detta bör uppgå till ett basbelopp som kompletteras med statsgaranterade lån. Vår modell skulle innebära att en kraftig dämpning av skuldsättningen kan åstadkommas. Detta skulle främja rekryteringen till högre studier.

## Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen, vid bifall till motionerna 1989/90:Sk113 och Sk96, avslår proposition 1989/90:147 i motsvarande delar,

2. att riksdagen – vid bifall till propositionerna 1989/90:110 och 111 – med avslag på proposition 1989/90:147 såvitt avser kompensation för skatteomläggningen för studenterna hos regeringen begär förslag till sådan kompensation i enlighet med de riktlinjer som anges i motionen,

3. att riksdagen hos regeringen därutöver begär förslag till nytt studiemedelssystem uppbyggt enligt studielönsprincipen som långsiktigt undanröjer de negativa effekterna av skattereformen i enlighet med vad som anges i motionen.

Stockholm den 2 maj 1990

*Larz Johansson (c)*

*Jan Hyttring (c)*

*Stina Gustavsson (c)*

*Marianne Andersson (c)*  
*i Vårgårda (c)*

*Karin Israelsson (c)*

*Rune Backlund (c)*

*Marianne Jönsson (c)*

Mot. 1989/90  
Sf73





